

POSTANOWIENIE

Dnia 9 czerwca 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Roman Kuczyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa P. S.

przeciwko V. S.A.

o odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 czerwca 2010 r.,

zażalenia powoda na wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych

z dnia 28 stycznia 2010 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Zawartym w wyroku z dnia 28 stycznia 2010 r. postanowieniem Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zasądził od strony pozwanej (V. S.A.) na rzecz powoda (P. S.) kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu odwoławczym.

Powyższe postanowienie powód zaskarżył zażaleniem zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie § 11 ust. 1 pkt 1 w związku z § 6 i § 12 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę

prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), dla ustalenia wysokości kosztów zastępstwa procesowego w sprawie o odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę. Ze względu na naruszenie przepisów prawa materialnego powód wnosił o zmianę zaskarżonego postanowienia o kosztach zastępstwa procesowego poprzez zasądzenie na rzecz powoda od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 4.500 zł stosownie do postanowień § 11 ust. 1 pkt 2 w związku z § 6 i § 12 ust. 3 oraz § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie P. S. pierwotnie pozwem wnosił o uznanie za bezskuteczne oświadczenie pozwanego pracodawcy z dnia 20 lutego 2009 r. o rozwiązaniu umowy o pracę za wypowiedzeniem, jednakże po ostatecznym sprecyzowaniu pozwu, wniósł o zasądzenie od pozwanej V. S.A. kwoty 17.100 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę.

Wyrokiem z dnia 3 listopada 2009 r. Sąd Rejonowy - Pracy i Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił powództwo (pkt I), nakazał stronie pozwanej uiścić na rzecz Skarbu Państwa kwotę 855 zł tytułem opłaty od pozwu od uiszczenia której powód był zwolniony (pkt II), wyrokowi w pkt I nadał rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 5.700 zł (pkt III).

Na skutek apelacji strony pozwanej Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 28 stycznia 2010 r. oddalił apelację.

Mając na uwadze powyższy stan faktyczny niniejszej sprawy zauważyć należy, iż roszczenie o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne (a po rozwiązaniu umowy o pracę - o przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach, art. 45 § 1 k.p.) lub o przywrócenie do pracy w razie rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia (art. 56 § 1 k.p.) oraz roszczenie o odszkodowanie (art. 45 § 1 k.p. i art. 56 § 1 k.p.) są nie tylko alternatywne, ale także ekwiwalentne. Roszczenie o odszkodowanie jest substytutem roszczenia o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne lub o przywrócenie do pracy. W taki

sposób traktuje je prawo materialne (Kodeks pracy), pozwalając nie tylko pracownikowi na dokonanie swobodnego wyboru między nimi, ale także sądowi na orzeczenie o żądaniu ekwiwalentnym w stosunku do wybranego przez pracownika nawet wbrew jego woli i zgłoszonemu oraz popieranemu przez niego roszczeniu (art. 45 § 2 k.p. i art. 56 § 2 k.p. oraz art. 264 § 1 i 2 k.p.). Podobnie traktuje te roszczenia prawo procesowe (art. 477¹ § 2 k.p.c.). Przy rozpoznawaniu i rozstrzyganiu sprawy o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne (o przywrócenie do pracy) lub o odszkodowanie, podstawy prawne roszczeń są takie same (zastosowanie znajdują te same przepisy kodeksu pracy), przesłanki materialnoprawne są identyczne (rozwiązanie umowy o pracę jest niezgodne z prawem lub nieuzasadnione), ustalenia wymagają te same okoliczności faktyczne, a wysokość odszkodowania (odpowiednio zryczałtowana - art. 47¹ k.p. i art. 58 k.p.) nie jest istotą takiego procesu i na ogół nie jest przedmiotem sporu. Również formuła odwołania od wypowiedzenia (art. 44 k.p. i art. 264 § 1 k.p.) sprawia, że odwołanie dotyczy w takim samym stopniu uznania wypowiedzenia za bezskuteczne, jak i odszkodowania. Jest to zatem ten sam rodzaj sprawy, sprowadzający się w istocie do tego samego, niezależnie od zgłoszonego przez pracownika żądania. Z tej przyczyny wynagrodzenie pełnomocnika powinno być ustalane według tych samych zasad (na tej samej podstawie) - albo w obu przypadkach jako pochodna stawki minimalnej odniesionej do wartości przedmiotu sprawy, albo w obu przypadkach jako pochodna zryczałtowanej stałej kwoty stawki minimalnej.

Jeżeli pracownik dokonał wyboru jednego z przysługujących mu alternatywnie roszczeń, a roszczenie to okaże się nieuzasadnione, sąd pracy może z urzędu uwzględnić inne roszczenie alternatywne. Ta możliwość działania przez sąd pracy z urzędu, wbrew woli pracownika, jest podstawowym argumentem przemawiającym za tym, aby przy zasądzeniu zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w sprawie toczącej się na skutek odwołania pracownika od wypowiedzenia umowy o pracę wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika było określone według tych samych zasad (na tej samej podstawie) niezależnie od wyboru żądania przysługującego pracownikowi i niezależnie od tego, które z przysługujących alternatywnie roszczeń uwzględni sąd pracy. Inaczej mówiąc,

stawka minimalna opłat za czynności adwokata lub radcy prawnego powinna być taka sama zarówno w sprawie o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne (o przywrócenie do pracy), jak i w sprawie o odszkodowanie z tytułu nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę albo z tytułu niezgodnego z prawem rozwiązania przez pracodawcę umowy o pracę bez wypowiedzenia. W każdej z tych spraw rodzaj i stopień zawiłości sprawy oraz wymagany i niezbędny nakład pracy pełnomocnika jest taki sam, niezależnie od wybranego przez pracownika lub uwzględnionego przez sąd pracy z urzędu alternatywnego roszczenia.

Pomimo, że z brzmienia interpretowanych przepisów (§ 11 ust 1 pkt 1 i § 11 ust 1 pkt 2 rozporządzenia) wynika rozdzielność i zakres przedmiotowej regulacji, w § 11 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia określone zostały stawki minimalne opłaty za prowadzenie spraw o „nawiązanie umowy o pracę, uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne, przywrócenie do pracy lub ustalenie sposobu ustania stosunku pracy”. Od kategorii spraw z zakresu prawa pracy określonych w § 11 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z 28 września 2002 r., w odrębnych uregulowaniach, zostały wyłączone sprawy o wynagrodzenie za pracę i sprawy o odszkodowanie. Sprawa taka jak ta, nie może zostać zaliczona do kategorii spraw z § 11 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia o „wynagrodzenie za pracę lub odszkodowanie inne niż wymienione w pkt 4.

Zdaniem Sądu Najwyższego przyjęte w rozporządzeniu rozwiązanie, polegające na przyznaniu stawek minimalnych za prowadzenie spraw, w których pracownik dochodzi uznania wypowiedzenia za bezskuteczne, czy przywrócenia do pracy (§ 11 ust 1 pkt 1 rozporządzenia) i zarazem potraktowanie takiego samego rodzaju spraw odmiennie, ze względu na możliwość zasądzenia alternatywnego roszczenia w postaci odszkodowania (§ 11 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia), a co za tym idzie innego sposobu ustalania wysokości opłaty za czynności radców prawnych, jest wadliwe.

W sprawie toczącej się na skutek odwołania od wypowiedzenia umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony należy zatem przy zasądzeniu kosztów zastępstwa prawnego przyjmować podstawę prawną z § 11 ust. 1 pkt 1, niezależnie

od wyboru żądania (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 2002 r. III PZP 15/02, OSNP 2003, nr 12, poz. 285).

Z powyższych względów nie było uzasadnione w niniejszej sprawie ustalenie wysokości przedmiotowej opłaty na innych zasadach niż wskazane w § 11 ust. 1 pkt 1 powołanego rozporządzenia, zatem na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. należało orzec jak w sentencji postanowienia.